

[Aksel Møller.]

siger: eftersom I ikke har taget disse 7 pct., skal I nu tage dem; i alt fald skal I tage vedligeholdelsespligten, og jeg giver jer til dækning af denne vedligeholdelsespligt de 7 pct., som I ganske vist fandt var utilstrækkeligt i 1951 — og som vi andre ved må være endnu mindre tilstrækkeligt efter alt, hvad der er sket med hensyn til byggepriserne siden 1951.

Det forekommer mig at være udtryk for, at det tempo i væksten af lejestigningerne, som den højtærede minister bringer i forslag, starter med en urimelighed, der kun kan rettes ved at følge den tankegang, det ærede medlem hr. Lorentzen var inde på i sin tale om § 23.

Hvordan er nu stillingen for lejerne? Set fra lejernes synspunkt vil dette lovforslag, hvis det vedtages i den form, den højtærede minister har foreslået, fra 1. januar 1955 blive udsat for dels forhøjelsen på disse 7 pct., dels en boligskat, svarende til 6 pct., og pr. 1. januar 1956 vil de blive udsat for forhøjelser til grundejerne på 5 pct. og en yderligere forhøjelse af boligskatten med 4 pct. I løbet af året 1956 vil altså de fleste lejere se deres boligudgift steget med ialt 22 pct. — altsammen på to år.

Der melder sig — forekommer det mig — hermed to spørgsmål. Er denne stigning i den samlede boligudgift da også tilstrækkelig til, at vi kan undvære krigstidslovgivningen på boligområdet? Og: Er det rimeligt, at en del af disse stigninger ender i statskassen?

Jeg tror ikke, at en stigning på 22 pct. i den gamle boligmasse — det har jeg allerede antydnet — er tilstrækkeligt til at formindske spillerummet nok mellem huslejeniveauerne, sådan at det fører til større omflyttelighed mellem lejerne i gamle boliger og i nye boliger, altså til bedre udnyttelse af landets boligmasse. I maj anså man 30 pct. for tilstrækkeligt dertil og mente endda, at det kunne lade sig gøre at sprede denne stigning over et større åremål. Men med stigningerne i byggeomkostningerne vil der sikkert kræves noget højere procenter, og det er efter min mening et af de problemer, der må drøftes med henblik på en udvidelse af den højtærede ministers lovforslag, således at det kan betyde en endelig afvikling af huslejrestriktionerne. I alt fald er det — set fra

mit synspunkt — ikke ønskeligt, at vi slipper dette lovforslag, uden at vi har haft en virkelig tilbundsående drøftelse af, hvorfor vi skulle standse ved 1956 og blive i midlertidigheden.

Selve bestemmelsen om, at staten i en lang årrække frem i tiden skal have 10 pct. af huslejen i 1939, byder mig imod. Såvidt jeg forstår — det forstod man også med al ønskelig tydelighed af det ærede medlem hr. Holger Larsens tale — er denne skat motiveret med, at grundejerne ikke må få nogen konjunkturgevisnt, og det kommer vi jo nok til at høre en hel del mere om i fremtiden, som vi har gjort det i fortiden. Jeg finder det ganske naturligt, at grundejerne ikke skal kunne gå bort med en gevinst, som er vundet i kraft af bolignøden — på samme måde som jeg fandt det ganske naturligt, at priskontrollen under krigen, da vi havde varemangel, og i årene derefter forhindrede, at erhvervene kunne profitere af varemanglen — men i de 15 år, vi har haft huslejestop, har dette været mere effektivt end nogen priskontrol, og det har forhindret enhver udnyttelse af knapheden på boliger. I løbet af disse år er der imidlertid sket noget, som er afgørende. I løbet af disse år er driftsudgifterne ved ejendommene, både til deres administration og til vedligeholdelse, vokset meget betydeligt, uden at huslejen, i kraft af huslejestoppet, har kunnet følge med.

Vor indstilling overfor varen bolig har altså været af en helt anden karakter end indstillingen overfor andre varer. For andre varers vedkommende tillod vi i priserne indregnet stigende anskaffelsesomkostninger og driftsomkostninger, men her har vi holdt hele spørgsmålet lukket, bevaret huslejestoppet i alt væsentligt og indtaget det standpunkt, at for denne vare kunne de stigende driftsudgifter ikke tages i betragtning. Det er en forskelsbehandling, som jeg i og for sig ikke ser nogen motivering for at fastholde frem i tiden, og det er min mening, at så længe driftsudgifternes stigning ikke er blevet dækket gennem højere husleje, så længe er der ingen konjunkturstigning, som staten kan gøre sig til andelshaver i.

Jeg ved naturligvis godt, at grundejerne gennem en række forskellige forhold har kunnet komme igennem mere eller mindre uden sår på næsen. De har nedsat omfanget